

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/4 2018 s. 2464-2479, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tuncay TÜRK BEN*

Geliş Tarihi: Mayıs, 2018

Kabul Tarihi: Kasım, 2018

Öz

Günümüzde bilim ve teknolojiadaki gelişmelerle birlikte küreselleşen dünyamızda insanlar farklı kültürdeki insanlarla iletişim kurma zorunluluğunu hissetmektedirler. Bu zorunluluk insanları yabancı dil öğrenme arayışı içerisine sokmaktadır. Son yıllarda farklı sebeplerden ötürü Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak için yurt içinde üniversiteler bünyesinde kurulan Türkçe öğretim merkezleri ve birtakım özel kuruluşlar aracılığıyla Türkçe öğretimi yapılırken; yurt dışında ise Yunus Emre Enstitüleri ve çeşitli üniversitelerin Türkoloji bölümleri aracılığıyla dünyanın dört bir tarafında Türkçe öğretimi yapılmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında lisansüstü düzeyde yapılan çalışmaların incelenmesine yöneliktir. Araştırmada, YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılmıştır. 1985- 2017 yılları arasında hazırlanmış erişime açık olan 280 lisansüstü tez araştırma kapsamına alınmıştır. Belirlenen tezler geliştirilen “Yayın Sınıflama Formu” kullanılarak incelenmiştir. Tezler; yapıldığı üniversite, türü, yapıldığı yıl, konusu, kullanılan yöntem, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları ve verilerin analizi başlıkları altında sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. Yapılan incelemede ise nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, alanyazındaki diğer çalışmalar ile birlikte değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, lisansüstü çalışmalar, içerik analizi.

EVALUATION OF POSTGRADUATE STUDIES CONDUCTED ON TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Abstract

In our world that is globalizing with the developments in science and technology, humans have felt the need for establishing communications with other humans from different cultures. This necessity made humans seek ways to learn other languages. Today, for different reasons (culture, education, etc.) because the number of those who want to learn Turkish is increasing every day. In order to cover this need, Turkish education centers, which were established at universities within the country, and some private institutions providing Turkish Education and Turkish language teach Turkish abroad in all over the world through Yunus Emre Institutes, and Turcology Departments of various universities. The basic aim of the present study was to investigate the studies conducted as postgraduate level in the field of

* Dr. Öğr. Üyesi; Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, tuncayturkben57@gmail.com.

Turkish Education as a foreign language. In the study, *The database of YOK National Dissertation Center* was used. 280 *graduate dissertations*, which were open between 1985 and 2017, were included in the research. The theses were examined using the developed "Publication Classification Form". Thesis; university, year of study, type, subject, methods used, sample size, data collection tools and analysis are evaluated under the title of classifying data. Content analysis was used in qualitative data analysis methods. Findings obtained from the research were evaluated together with other studies in the field.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, postgraduate studies, content analysis.

Giriş

Dil, insanların duygu ve düşüncelerini ifade etmesine, iletişim kurmasına, birbirleriyle etkileşmesine, dış dünya ile bütünleşmesine ve kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli katkılar sağlamaktadır (Güneş, 2014, s. 1). Dil, öğrenme ve gelişmenin en önemli araçlarından bir tanesidir. Günümüzde teknolojinin ve sanayinin gelişmesiyle birlikte insanoğlu kendisini yenilemek ve yenilikleri de takip etmek amacıyla yabancı dil öğrenme ihtiyacı duymaktadır. Bu nedenle de yabancı dil öğrenerek dilin bu çok yönlü özelliklerinden faydalanmak mümkündür. Dilin çok yönlü iletişim olanaklarından yararlanmak da yabancı dil bilmenin önemini ortaya koymaktadır.

Bilgi teknolojileri ile dünyadaki farklı kültürleri tanıma ve söz konusu kültürün dilini öğrenmeye yönelik ilgi ve ihtiyaç, her zamankinden daha da yoğun hâle gelmiştir. Bu ilgi ve ihtiyaç da insanları dil öğrenmeye yöneltmektedir (Demirekin, 2016, s. 43). Türkçe öğrenmeye karşı olan ilginin geçmişten günümüze kadar artarak devam ettiği bilinmektedir. Bir dünya dili olarak Türkçe, yüzyıllardır, ilişkide bulunduğu toplumların ilgisini çekmiş, başka dilleri konuşanlar tarafından öğrenilmeye çalışılmıştır. Ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin tarihi süreçte ne zaman başladığı ise tam olarak bilinmemektedir. Yalnız Türkçenin çok eski dönemlerden itibaren ana dili ve yabancı dil olarak kullanıldığına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Çin kaynaklarında kullanılan bazı kelimelerin Hunların dilinin yabancı milletler tarafından öğrenildiğini göstermektedir (Biçer, 2017a, s. 8). Köktürk ve Uygur dönemlerinde de Türkçenin öğretime dair bilgi olmasına rağmen bunu kanıtlamaya yetecek kadar elde belge bulunmamaktadır. Tarihî süreç içerisinde ise Türkçe öğrenmeye olan ihtiyacı karşılamak üzere, ilk ve en temel eser olan Kâşgarlı Mahmut'un *Dîvânü Lügat't- Türk'ünden* başlayarak (1072/1074) iki dilli sözlükler, gramerler ve diğer öğretim materyalleri yazılmıştır (Güzel ve Barın, 2013, s. 19-32; Güzel, 2017, s. 777). Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretilmesinde geçmişten günümüze kadar birçok çalışmanın yapıldığı da bilinmektedir.

Günümüzde Türkiye'nin giderek artan uluslararası konumu ve gücünden dolayı, Türkiye'yi, Türkleri, dolayısıyla Türk kültürünü tanımak ve Türklerle daha etkili iletişim

kurabilmek için gerek yurt içinde gerekse yurt dışında Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı hızla artmaktadır (İşcan, 2014, s. 26). Türkçe öğrenme talebi, geçmiş yıllarla karşılaştırılamayacak kadar artmıştır. Bir yandan Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören yabancı öğrencilerin diğer yandan özellikle Suriye'den gelen sığınmacıların sayısındaki hızlı yükseliş, Türkçe öğrenme talebini en üst seviyeye çıkarmıştır (Yıldırım ve Tüfekçioğlu, 2016, s. III).

Bu nedenle Türkiye'de 1950 yılından sonra üniversiteler bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ciddi biçimde ele alınmaya başlanmıştır. Türk dünyası öğrenci projesi kapsamında 1991 yılından itibaren gençler lise ve üniversitelerde okumak, yüksek lisans ve doktora yapmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ülkemize getirilmektedir. Bu projenin amaçlarından biri; bağımsızlığını yeni kazanmış Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve akraba topluluklarındaki gençlere Türkiye Türkçesini öğretmek, Türk kültürü ve eğitim sistemini tanıtmaktır (İşcan, 2014, s. 19). Yabancılar Türkçe öğretmek için birçok üniversite bünyesinde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik lisansüstü eğitim vermeye başlamıştır. Gazi, Ankara vb. üniversitelerin bünyesinde kurulan Türkçe Öğretim Merkezleri, Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezleri ve Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) eğitimlerde kullanılmak üzere kitap seti hazırlamışlardır. Bugün yabancı dil olarak Türkçe, yurt dışında; Yunus Emre Enstitüsü, çeşitli üniversitelerin Türkoloji bölümleri ve çeşitli kültürel kurumlar eliyle dünyanın dört bir tarafında öğretilmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyenlere yönelik verilecek eğitimin daha da nitelikli hale getirilmesi gerekmektedir. Üniversitelerde bu doğrultuda yapılacak yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmekte ve bilinmektedir. Bu doğrultuda bugüne kadar yapılmış çalışmaların gözden geçirilerek farklı çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Mevcut çalışma da, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların değerlendirilmesine yöneliktir. Alanyazın incelendiğinde gerek ana dili Türkçenin eğitimi ve öğretimi gerekse de yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi üzerine yapılmış çalışmaların derlendiği ve incelendiği çalışmalara rastlamak mümkündür. Göçer ve Moğul (2011), *Dîvânu Lugâti't – Türk'ten başlayarak 2011 yılına kadar Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili yapılmış çalışmalara değinmiştir*. Erdem (2009) ise yapmış olduğu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine kaynakları tarihî kaynaklar ve çağdaş kaynaklar olmak üzere iki ana başlık altında toplamıştır. Göçer, Tabak ve Coşkun (2012) da araştırmalarında 2012 yılına kadar alan ile ilgili kaynakları kitap, makale, tez ve bildiriler alt başlıklarıyla derlemişlerdir. Kahrıman, Dağtaş, Çapoğlu ve Ateşal (2013) ise yabancılar Türkçe öğretimi ile ilgili yapılmış çalışmalarını bir bütün halinde sunarak yeni çalışmaların önünü açmayı hedeflemişlerdir. Mert (2002) çalışmada Türkçenin ana dili olarak öğretimi,

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve Türkçenin Türk lehçe ve şivelerini konuşanlara öğretimi ile ilgili bazı eserlerin künyesini vermektedir. Göçer, Çaylı ve Çavuş (2016) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili 2013- 2015 yılları arasında yapılmış makale, bildiri, yüksek lisans ve doktora tezlerini bir araya getirerek araştırmacıların bilgisine sunmuşlardır.

Alanyazında yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ile ilgili yapılmış makale ve lisansüstü çalışmaların içeriğini analiz etmeye yönelik araştırmalar da vardır. Sevim ve Özdemir Erdem (2012), çalışmalarında Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakışla yaklaşmaktadırlar. Araştırmalarından elde edilen sonuca göre tez başlıklarının belirlenen ölçütler açısından yeterli, özetlerin ise yetersiz olduğu görülmüştür. Aktaş ve Yurt (2015) ise Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan 724 adet makalenin özetlerini çeşitli ölçütler açısından analiz etmişlerdir. Biçer (2017b) de 2010- 2016 yılları arasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış makalelerin eğilimlerini belirlemeye çalışmıştır. Erdem, Gün, Şengül ve Özkan (2015) ise yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışılmış 160 bilimsel makalenin anahtar sözcüklerin kullanım sıklığını belirlemeye ve çalışmaların hangi alanda yoğunlaştığını belirlemeye çalışmışlardır. Boyacı ve Demirkol (2017) da Türkçe eğitimi alanında 1995'ten 2018'e kadar yapılmış 275 doktora tezini konu, özet, başlık ve künyeleri yönüyle incelemiştir. Dönmez ve Gündoğdu (2016) çalışmalarında 2000- 2016 yılları arasında Türkçe öğretimi alanında yayımlanmış makale ve tezlerin yöntem bölümlerini incelemiştir. Büyükkiz (2014) de çalışmasında 1981- 2012 yılları arasında hazırlanan lisansüstü tezleri türüne, yapıldığı yıllara, konularına, çalışılan dil becerilerine ve kullanılan yöntemlere göre incelemiştir. Yapılan çalışmalara bakıldığında, lisansüstü düzeyde yapılmış araştırmaların bazı yönlerinin ele alınıp incelendiği görülmektedir. Ayrıca son yıllarda yapılmış çalışmaların ele alınıp incelenmediği görülmektedir. Lisansüstü düzeyde yapılmış son çalışmaların da eklenerek genel bir değerlendirmenin yapılması gerektiği görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında geçmişten günümüze doğru lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaları; araştırmanın yapıldığı üniversiteye, enstitüye, konularına, kullanılan yöntemlere, örneklem büyüklüğüne, veri toplama ve analiz etme yöntemlerine göre sınıflayarak değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma problemlerine yanıt aranmıştır:

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların yapıldığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
2. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların yapıldığı yıllara göre dağılımı nasıldır?

3. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların enstitülere göre dağılımı nasıldır?
4. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların konu alanlarına göre dağılımı nasıldır?
5. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların örneklem büyüklüklerine göre dağılımı nasıldır?
6. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
7. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?
8. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmaların veri analiz tekniklerine göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında lisansüstü düzeyde yapılan çalışmaların incelenmesine yöneliktir. Çalışmada, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanı ile ilgili ulaşılan tezler, nitel veri toplama yöntemlerinden doküman analizine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2013, s.217) göre doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanma olmak üzere beş aşamada yapılabilir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Türkiye'de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Örneklemine ise YÖK ulusal tez veri tabanında belirlenen toplam 280 adet tez oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada incelenen tezlere, 1 Ocak 2018- 25 Ocak 2018 tarihleri arasında YÖK Ulusal Tez Veri tabanı merkezinin internet sayfası üzerinden erişilmiştir. Veri tabanı üzerinde "Türkçe öğretimi", "Türkçe eğitimi", "yabancı dil olarak Türkçe", "yabancılara Türkçe" gibi anahtar kelimelerle tarama yapılmıştır. Elde edilen tezler incelenmiş ve mükerrer olanlar elenmiştir. Yapılan taramalar sonucunda 316 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ancak bu tezlerden 36'sı erişime kapalıdır. Erişime açık olmayan tezler araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Lisansüstü tezleri değerlendirmek üzere araştırmacı tarafından geliştirilen yayın sınıflama formu kullanılmıştır. Yayın sınıflama formu hazırlanırken alanyazın taranmış, benzer çalışmalar incelenerek form oluşturulmuştur (Biçer, 2017b; Büyükikiz, 2014; Boyacı ve Demirkol, 2017; Ozan ve Köse, 2012; Sözbilir ve Kutu, 2008). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla, hazırlanan form için 4 uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmada kullanılan veri toplama aracının güvenilirliği Miles ve Huberman formülü kullanılarak tespit edilmiştir. Bunun için Miles ve Huberman'ın (1994) formülünden faydalanılmıştır. Hesaplama neticesinde uzmanların uyum oranı 0,94 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç, güvenilirlik için yeterlidir. Belirlenen tezlerin analizinde ise, nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir, okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259).

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde belirlenen yöntem doğrultusunda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında 1985- 2017 yılları arasında hazırlanan 280 adet lisansüstü tezin analizi ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	f	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	4	-	4	1,43
Adıyaman Üniversitesi	1	-	1	0,36
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	-	1	0,36
Akdeniz Üniversitesi	1	-	1	0,36
Anadolu Üniversitesi	2	-	2	0,71
Ankara Üniversitesi	22	10	32	11,43
Atatürk Üniversitesi	4	4	8	2,86
Başkent Üniversitesi	4	-	4	1,43
Bilkent Üniversitesi	1	-	1	0,36
Boğaziçi Üniversitesi	2	-	2	0,71
Bülent Ecevit Üniversitesi	1	-	1	0,36
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	11	7	18	6,43
Çukurova Üniversitesi	-	1	1	0,36
Dokuz Eylül Üniversitesi	41	1	42	15,00
Ege Üniversitesi	1	-	1	0,36
Erciyes Üniversitesi	4	1	5	1,79
Fatih Üniversitesi	1	-	1	0,36
Fırat Üniversitesi	1	-	1	0,36
Gazi Üniversitesi	48	14	62	22,14
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	3	-	3	1,07
Girne Amerikan Üniversitesi	1	-	1	0,36
Hacettepe Üniversitesi	7	3	10	3,57
İstanbul Üniversitesi	42	2	44	15,71
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	-	1	0,36
Kırıkkale Üniversitesi	1	-	1	0,36
Marmara Üniversitesi	7	-	7	2,50
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	1	-	1	0,36

Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	-	1	0,36
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1	2	3	1,07
Sakarya Üniversitesi	4	2	6	2,14
Selçuk Üniversitesi	-	1	1	0,36
Trakya Üniversitesi	1	-	1	0,36
Uludağ Üniversitesi	2	-	2	0,71
Yıldız Teknik Üniversitesi	10	-	10	3,57
TOPLAM	232	48	280	100,00

Tablo 1'e bakıldığında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında lisansüstü düzeyde en fazla araştırmannın 62 tezle Gazi Üniversitesi (%22.14), 44 tezle İstanbul Üniversitesi (%15.71), 42 tezle Dokuz Eylül Üniversitesi (%15.00) ve 32 tezle Ankara Üniversitesi (%11.43)'de yapıldığı görülmektedir. Tabloya bakıldığında 1 adet çalışmanın yapıldığı üniversiteler; Adıyaman Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Fatih Üniversitesi, Girne Amerikan Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi olarak belirlenmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin yapıldığı yıllara göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir:

Tablo 2: Lisansüstü Tezlerin Yapıldığı Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Tez Türü					
	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1985-1995	17	80,95	4	19,05	21	7,50
1996-2000	14	73,68	5	26,32	19	6,79
2001-2005	18	75,00	6	25,00	24	8,57
2006-2010	64	90,14	7	9,86	71	25,36
2011-2015	82	79,61	21	20,39	103	36,79
2016-2017	37	88,10	5	11,90	42	15,00
Toplam	232	82,86	48	17,14	280	100,00

Tablo 2 incelendiğinde, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili en az araştırmannın 1985-1995 (%7.50) ve 1996-2000 (%6.79) yılları arasında gerçekleştiği görülmektedir. Bu durum Türkçe Öğretim Merkezlerinin yeni açılmış olması ve üniversitelerde lisansüstü düzeyde eğitim verecek programların yeterli olmamasıyla ilişkilendirilebilir. Son yıllara doğru çalışmaların arttığı görülmektedir. En fazla araştırmannın 2011-2015 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. 2016-2017 yılları arasında da bu artışın sürdüğü gözlenmektedir. Erişime açık olmayan 36 tezin büyük bir çoğunluğunun da bu zaman diliminde hazırlandığı söylenebilir. Yabancılar Türkçe eğitimi alanında lisansüstü eğitim veren üniversitelerin çoğalmasının, bu sayının artışında etkili olduğu söylenebilir. Lisansüstü çalışmaların enstitülerine ilişkin dağılımı Tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3: Lisansüstü Tezlerin Yapıldığı Enstitülere Göre Dağılımı

Yıllar	Sosyal Bilimler		Eğitim Bilimleri		Türkiyat Araştırmaları		Fen Bilimleri		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1985-1995	21	100,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	21	7,50

1996-2000	17	89,47	-	0,00	-	0,00	2	10,53	19	6,79
2001-2005	16	66,67	8	33,33		0,00	-	0,00	24	8,57
2006-2010	39	54,93	32	45,07	-	0,00	-	0,00	71	25,36
2011-2015	24	23,30	78	75,73	1	0,96	-	0,00	103	36,79
2016-2017	9	21,43	27	64,29	6	14,63	-	0,00	42	15,00
Toplam	129	46,07	142	50,71	7	2,50	2	0,71	280	100,00

Tablo 3'e göre en fazla araştırmanın 142 tezle eğitim bilimleri enstitülerinde, en az araştırmanın ise 7 tezle Türkiyat araştırmaları (%2.50) ve 2 tezle fen bilimleri (%0.71) enstitülerinde yapıldığı görülmektedir. Sosyal bilimler enstitülerinde ise 129 (% 46.07) çalışmanın yapıldığı görülmektedir. 1985-2000 yılları arasında yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun sosyal bilimler enstitülerinde yapıldığı görülmektedir. 2000 yılından günümüze doğru ise eğitim bilimleri enstitülerinde yapılan çalışmaların arttığı görülmektedir. Lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı ise Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4: Lisansüstü Tezlerin Konulara Göre Dağılımı

Araştırma Konusu	f	%
Dil bilgisi öğretimi	39	13,93
Öğretmen / öğrenci görüşü	7	2,50
Metin uyarlama	2	0,71
Yöntem denemesi / model önerisi	22	7,86
Kültür aktarımı	4	1,43
YTÖ Tarihi	7	2,50
Edebi metinler	6	2,14
Kaygı/ Özyeterlilik	6	2,14
Sözcük öğretimi	17	6,07
Eser incelemesi	5	1,79
Alanyazın araştırması	4	1,43
Karşılaşılan sorunlar	21	7,50
Materyal hazırlama	28	10,00
Yurt dışında Türkçe öğretimi	10	3,57
Temel dil becerileri (okuma, yazma, dinleme, konuşma)	25	8,93
İhtiyaç analizi	3	1,07
Ölçme değerlendirme	5	1,79
Akademik Türkçe	1	0,36
Ders kitabı incelemeleri	57	20,36
Diğer	11	3,93
Toplam	280	100,00

Tablo 4'te yer alan veriler incelendiğinde çalışmaların dil bilgisi öğretimi (%13.93), yöntem denemesi/model önerisi (%7.86), sözcük öğretimi (%6.07), karşılaşılan sorunlar (%7.50), materyal hazırlama (%10.00), dil becerileri (%8.93) ve ders kitabı incelemeleri üzerinde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. En az çalışma yapılan konuların ise metin uyarlama (%0.71) ve akademik Türkçe (%0.36) olduğu görülmektedir. Dil becerilerin daha işlevsel olarak kullanılması akademik Türkçe alanında daha fazla çalışmanın yapılması gerektiği, günümüzde bunun bir ihtiyaç haline geldiği söylenebilir. Bazı çalışmalar içeriği gereği birden fazla konu alanını ilgilendirmektedir. Bu çalışmalar temel amaçları doğrultusunda ilgili kategorilere

konulmuşlardır. En fazla çalışmanın yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının incelenmesine yönelik olduğu görülmektedir. Ders kitapları üzerinde yapılmış çalışmaların dağılımı Tablo 5’te verilmiştir:

Tablo 5: Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarının İncelendiği Konular

Ders Kitabı İncelemeleri	f	%
Kültür aktarımı	13	22,81
Dil bilgisi	18	31,58
Metin altı soru inceleme	3	5,26
Alıştırma/etkinlikler	2	3,51
Metin inceleme	5	8,77
Dil becerileri kazanımları	3	5,26
Strateji/Yöntem	5	8,77
Sözcük öğretimi / Söz varlığı	5	8,77
Diğer	3	5,26
Toplam	57	100,00

Ders kitaplarının en fazla dil bilgisi öğretimi (%31.58) ve kültür aktarımı (%22.81) açısından incelendiği görülmektedir. En az incelenen konuların ise metin altı soru inceleme (% 5.26), dil becerileri kazanımları (%5.26), alıştırma/etkinlikler (%3.51), strateji/yöntem (%8.77) ve sözcük öğretimi/ söz varlığı (%8.77) olduğu gözükmektedir. Lisansüstü çalışmaların yöntemine ilişkin veriler ise Tablo 6’da verilmiştir:

Tablo 6: Lisansüstü Tezlerin Yöntemine İlişkin Veriler

Araştırma Yöntemi	f	%	
Araştırmanın düzeyine göre	Betimsel	219	78,21
	İlişkisel	29	10,36
	Müdahaleli	32	11,43
	Toplam	280	100,00
Kullanılan verilere göre	Nicel	74	26,43
	Nitel	180	64,29
	Karma	26	9,29
	Toplam	280	100,00

Tablo 6’daki verilere göre lisansüstü çalışmaların araştırmanın düzeyine göre en fazla betimsel (%78.21) yöntemle yapıldığı görülmektedir. İlişkisel (% 0.36) ve müdahaleli (%11.43) çalışmalar betimsel yönetime göre daha az kullanılmıştır. Yapılan çalışmalar, kullanılan veriler açısından incelendiğinde nitel yöntemin (%64.29) ön planda olduğu görülmektedir. Nicel (%26.43) ve karma (%9.29) yöntemler çalışmalarda daha az yer almaktadır. Elde edilen bulgulardan hareketle yeni yapılacak çalışmalarda hem müdahale yöntemlerinin hem de ilişkileri ve bağlantıları inceleyen ilişkisel yöntemlerin kullanılması alana katkı sağlayacaktır. Araştırmaların örneklem büyüklüğüne ilişkin veriler Tablo 7’de verilmiştir:

Tablo 7: Lisansüstü Tezlerin Örneklem Büyüklüğüne İlişkin Veriler

Örneklem Büyüklüğü	f	%
1-10 arası	2	0,71
11- 30 arası	45	16,07
31- 100 arası	42	15
101- 300 arası	32	11,43
301- 1000 arası	7	2,5

Belirtilmemiş / yok	152	54,29
Toplam	280	100

İncelenen lisansüstü çalışmaların büyük bir çoğunluğunda örneklem büyüklüğüne ilişkin veri (%54.29) bulunamamıştır. Bunun sebebi de betimsel nitelikli doküman incelemesi yöntemine dayalı çalışmaların çokluğuyla açıklanabilir. Diğer araştırmalara bakıldığında ise en fazla araştırmanın 11-30 (%16.07) ve 31-100 (%15) arasında, en az araştırmanın ise 1-10 arasında (%0.71) yapıldığı görülmektedir. Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler de Tablo 8’de verilmiştir:

Tablo 8: Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bulgular

Veri Toplama Araçları	f	%
Anket / Ölçek / Test	60	21,43
Görüşme	9	3,21
Gözlem	3	1,07
Doküman	171	61,07
Anket/ Ölçek ve Görüşme	17	6,07
Doküman, Gözlem ve Görüşme	4	1,43
Diğer	16	5,71
Toplam	280	100

Tablo 8 incelendiğinde, çalışmalarda veri toplama aracı olarak doküman incelemesinin (%61.07) daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Doküman incelemesinin diğer ölçme araçlarıyla birlikte kullanıldığı çalışmalar da mevcuttur. En az kullanılan veri toplama aracı olarak da gözlem (%1.07) göze çarpmaktadır. Üçten fazla veri toplama aracı kullanılan çalışmalar ise diğer kategorisine alınmıştır. Çalışmalarda kullanılan veri analiz teknikleri de Tablo 9’da verilmiştir:

Tablo 9: Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Analiz Tekniklerine İlişkin Bulgular

Veri Analiz Tekniği	f	%		
Nicel	Betimsel	Frekans/ yüzde	38	13,57
		t-testi	13	4,64
		ANOVA/ ANCOVA	8	2,86
	Kestirimsel	Faktör Analizi	2	0,71
		Non- Parametrik Testler	7	2,50
		Diğer	6	2,14
		Ara Toplam	36	12,86
Nitel	İçerik analizi	24	8,57	
	Betimsel analiz	105	37,50	
	Betimsel ve içerik analizi	9	3,21	
	Belirtilmemiş /yok	42	15,00	
	Ara Toplam	180	64,29	
Karma	26	9,29		
Toplam	280	100,00		

Lisansüstü tezlerin veri analizinde en fazla nitel veri analiz yöntemleri (%64.29) kullanılmıştır. Nitel veri analizleri arasında ise betimsel analiz (%37.50) önde gelmektedir. Nicel verilerde ise frekans/yüzde değerlerin (%13.37) daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Nitel çalışmaların 42 tanesinde (%15.00) hangi veri analiz yönteminin kullanıldığı net olarak belirtilmemiştir. Bu nedenle bu çalışmalar belirtilmemiş /yok kategorisi içerisine dâhil

edilmiştir. Nicel çalışmalarda ise çok sayıda veri analiz tekniği kullanılan çalışmalar da diğer kategorisi içerisine alınmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Geçmişten günümüze doğru yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine birçok eserin yazıldığı ve çalışmanın yapıldığı bilinmektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihi çok eskilere dayanmasına rağmen, ülkemizde üniversiteler bünyesinde Türkçe Öğretim Merkezleri 1984'ten itibaren kurulmaya başlanmıştır. Bu nedenle lisansüstü düzeyde yapılmış çalışmalar çok eskiye gitmemektedir. Yabancıların Türkçeyi etkin bir şekilde öğrenmeleri ve ihtiyaçları doğrultusunda işlevsel olarak kullanabilmeleri için çağın öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması gerekmektedir. Bu bağlamda deneysel ve betimsel yeni bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmada da geçmişten günümüze doğru (1985- 2017 arası) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış 280 adet lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) tez; araştırmanın yapıldığı üniversite, yapıldığı yıl, çalışılan konu, kullanılan yöntem, örneklem büyüklüğü, veri toplama aracı ve veri analiz tekniği açısından incelenmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili en fazla araştırmanın Gazi Üniversitesi (f: 62), İstanbul Üniversitesi (f: 44), Dokuz Eylül Üniversitesi (f: 42) ve Ankara Üniversitesinde (f: 32) yapıldığı görülmektedir. Hazırlanan tezlerin yarısından fazlasının bu üniversitelerde yapıldığı görülmektedir. Bunun nedeni de kuramsal ve uygulamalı çalışmalar yapmak, yabancılara Türkçeyi öğretmek ve Türk kültürünü tanıtmak amacıyla farklı isimler altında Türkçe öğretim merkezlerinin bu üniversitelerde daha önce kurulmuş olması gerekçe olarak belirtilebilir. Bu üniversitelerimizde hem Türkçe hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi lisansüstü programlarının daha önce açılmış olması ve yeterli akademisyenin olması da çalışmaların diğer üniversitelere göre fazla olmasını açıklayabilir. Yabancı dil olarak Türkçeye olan ilgi ile birlikte diğer üniversitelerde de buna benzer merkezler kurulmaya başlanmıştır.

Geçmişten günümüze doğru yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine çalışmaların artarak geldiği görülmektedir. Hazırlanan tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında ise en fazla araştırmanın 2011-2015 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. Bu artışın günümüze doğru da arttığı erişim açık olan ve olmayan çalışmaların istatistik verileriyle de anlaşılmaktadır. Çalışmaların son yıllara doğru arttığını Büyükikiz (2014) ve Göçer, Çaylı ve Çavuş'un (2016) çalışmalarından da görebilmekteyiz. İncelenen çalışmalar ele alınan konu açısından ele alındığı zaman da araştırmacıların ders kitabı incelemeleri, dil bilgisi öğretimi ve materyal hazırlama üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Büyükikiz'in (2014) çalışmasında dil bilgisi öğretimi ile ilgili 38 çalışmaya ulaşılmıştır. Mevcut çalışmada da dil bilgisi öğretimi ile

ilgili 39 çalışmaya ulaşılmıştır. Yalnız ders kitabı inceleme konu başlıkları içerisinde de dil bilgisi öğretimi üzerine 19 çalışma yer almaktadır. Bazı çalışmalar, ele alınan konu gereği birden fazla kategoriye girebilecek niteliği taşımaktadır. Bu tür çalışmalar çalışmanın ana amacı doğrultusunda bir kategoriye konulmuşlardır. Benzer şekilde çalışmamızda materyal hazırlamaya yönelik 28 çalışma bulunmaktadır. Büyükikiz'in (2014) çalışmasında da 10 adet çalışma mevcuttur. Buna göre materyal hazırlamaya yönelik çalışmaların arttığı ifade edilebilir. Biçer (2017b) de yaptığı çalışmada en fazla ele alınan konulardan birinin materyal çalışması olduğunu tespit etmiştir. En az çalışılan konular arasında da akademik Türkçe (f: 1) göze çarpmaktadır. Büyükikiz'in (2014) yaptığı çalışmada böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır. Son yıllarda gelişen bir alan olduğu için çalışma sayısı çok sınırlı durmaktadır. Biçer'in (2017b) bilimsel makaleleri incelediği çalışmasında da sadece bir çalışmaya rastlanılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış tezlerin çoğunluğunda betimsel nitelikli çalışmalar yer almaktadır. Kullanılan veriler açısından bakıldığında ise nitel çalışmaların sayısı fazladır. İlişkisel ve müdahale yöntemlerinin sayısı daha azdır. Alanda yapılmış diğer çalışmalarda da benzer sonuçların elde edildiği görülmektedir. Boyacı ve Demirkol (2018) Türkçe eğitimi alanındaki doktora tezlerini çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir. Araştırmalarda % 39 oranında en fazla nitel araştırmaların yer aldığı görülmektedir. Aynı çalışmada nitel çalışmaların oranı % 22, nicel ve nitel araştırmaların birlikte kullanıldığı karma araştırmaların oranı ise % 33'tür. Ercan (2014) da nitel çalışmaların daha fazla kullanıldığını ifade etmektedir. Bilimsel makaleleri inceleyen bazı araştırmalarda ise farklı sonuçların ortaya konduğu görülmektedir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013), Türkiye'de 2000- 2011 yılları arasında SSCI ve ULAKBIM Sosyal Bilimler veri tabanları tarafından dizinlenen dergilerdeki Türkçe eğitimi alanıyla ilgili 558 makaleyi incelemiştir. 558 çalışmanın yarısının nicel, %36'sının ise nitel özellik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Biçer (2017b) ise incelediği makalelerin 51'i (% 26.6) nicel, 106'sı (% 55.5) nitel, 28'i (% 14.7) alanyazın incelemesi ve 6'sının (%3.1) karma desene göre hazırlandığını tespit etmiştir. Çalışmalar arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Yalnız alanyazında karma araştırmaların az olduğu görülmektedir. Karma araştırmaların sayısının artması gerektiği söylenebilir.

İncelenen lisansüstü tezlerin örneklem büyüklüğünün 11- 30 (f: 45)ve 31-300 (f: 42) arası seçildiği görülmektedir. Araştırmaların büyük bir çoğunluğu doküman incelemesi yöntemi ile yapıldığı için örneklem büyüklüğü belirtilmemiş ya da verilmemiştir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013) da yapılan çalışmalarda 31-100 arası örneklemelerin daha fazla kullanıldığını belirtmektedir. Yapılan incelemede, kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığı zaman doküman ve hazırlanmış ölçek, test ve anket gibi araçların kullanıldığı görülmektedir.

Varışoğlu, Şahin ve Göktaş'ın (2013) çalışmasında da verilerin en çok dokümanlar ve anketler yardımıyla toplandığı anlaşılmaktadır. Biçer'in (2017b) çalışmasında da veri toplama aracı olarak dokümanın daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Mevcut çalışma veri analizi açısından incelendiği zaman nitel veri analiz tekniklerin daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş'ın (2013) çalışmasında da veri analizinde en fazla betimsel çözümlemenin kullanıldığını belirtmektedir. Yağmur Şahin, Kana ve Varışoğlu (2013), araştırmalarında Türkçe eğitimi bölümlerindeki lisansüstü çalışmaların eğilimlerini inceledikleri araştırmalarında nicel veri analizi tekniklerinin (n=566) çoğunlukta olduğunu; bunlardan da en çok tercih edilenin betimsel analiz (n=339) olduğunu tespit etmişlerdir. Nitel veri analizi teknikleri (n=385) içinde de en çok kullanılanın betimsel analiz (n=266) tekniği olmuştur.

Yapılan çalışmadan ve alanyazındaki diğer çalışmalardan hareketle, yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmaların günümüze doğru arttığını ifade etmek mümkündür. Ancak çalışmaların büyük çoğunluğu betimsel nitelikli çalışmalar olduğu görülmektedir. Yapılacak yeni araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma araştırmalarının yapılması hedeflenmelidir. Günümüz dünyasında yabancı uyruklu öğrencilere yönelik akademik okuryazarlık becerilerini kazandırmaya yönelik çalışmaların yapılması ihtiyacı olduğu ortadadır.

Kaynaklar

- Aktaş, E. ve Yurt, S. U. (2015). Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine yönelik bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 10/7, 73-96.
- Biçer, N. (2017a). *Türkçe öğretimi tarihi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Biçer, N. (2017b). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.27, 236- 248.
- Boyacı, S. ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Büyükkiz, K. K. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11/25, 203-213.
- Demirekin, M. (2016). Yaklaşımdan tekniğe yabancılara Türkçe öğretim yöntemleri ve yöntem sonrası dönem. F. Yıldırım & B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar- Yöntemler- Beceriler- Uygulamalar* içinde (s. 43- 76). Ankara: Pegem Akademi.
- Dönmez, B. ve Gündoğdu, K. (2016). 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Uluslararası TEKE Dergisi*, 5/4, 2109-2125.
- Ercan, A. N. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından analizi. 7. *Uluslararası Türkçenin Eğitimi Öğretimi Kurultayı*, Muğla 19-21 Haziran.

- Erdem, İ. (2009). Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Turkish Studies*, 4/3, 888-937.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir içerik analizi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3/41, 213-237.
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *TÜBAR*, XXXII (2012), s.73-126.
- Göçer, A. ve Moğul S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies*, 6(3), s.797-810.
- Göçer, A., Çaylı, C. ve Çavuş, S. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili kaynakça denemelerine kesitsel bir katkı: 2013-2015 yılları. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi*, 1/1, 19-85.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: PegemAkademi.
- Güzel, A., & Barın E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Güzel, A. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretim tarihine kısa bir bakış. A. Güzel (Ed.), *Başlangıçtan Günümüze Türkçenin Eğitim- Öğretim Tarihi Araştırmaları* içinde (s.775-837). Ankara: Akçağ Yayınları.
- İşcan, A. (2014). Yabancı dil öğretimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar- yaklaşımlar- etkinlikler* içinde (s. 3- 28). Ankara: PegemAkademi.
- Kahrıman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. (2013). Yabancılara Türkçe öğretimi kaynakçası. *Türük*, 1, 80-132.
- Mert, O. (2002). Türkçe'nin eğitim ve öğretimi üzerine bir bibliyografya denemesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 19, 349-381.
- Miles, M.B and Huberman, A.M. (1994). *Qualitative dataanalysis*, Thousand Oaks, CA: Sage.
- Ozan, C, ve Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- Sevim, O., ve Özdemir Erem, N. H. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1 (3), 174-186.
- Sözbilir, M. ve Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education* [Special issue], 1-22.
- Varışoğlu, B., Şahin, A. ve Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13/3, 1767-1781.
- Yağmur Şahin, E., Kana, F., & Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Yıldırım F., & Tüfekçioğlu, B. (Ed.). (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar- yöntemler- beceriler- uygulamalar*. Ankara: Pegem Akedemi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Summary

It is already known that the interest in learning the Turkish Language has been increasing from the past until our present day. As a world language, Turkish has attracted the interested of communities for centuries; and has been learned by people who speak other languages. However, it is not known exactly when the teaching of Turkish as a foreign language started in historical process. According to some historical data, it is accepted that the teaching of Turkish as a foreign language started in the period of Uyghurs. Bilingual dictionaries, grammar books and other teaching materials were prepared starting from *Kaşgarlı Mahmut's Divanu Lugat'it-Turk* (1072/1074) in order to meet the needs that arose in learning Turkish in historical process.

Because of Turkey's growing international status and power, the number of people who want to learn Turkey, the Turks, and therefore, the Turkish culture, both abroad and within the country, to establish more effective communication is rapidly increasing. Teaching Turkish as a foreign language has acquired much importance in the past two decades. Since Turkish language teaching as a foreign language does not have a long historical background, the studies conducted on the curricula and student needs are not many in number.

In our present day, the interest in learning Turkish as a foreign language is more intense than ever. This intense interest and demand makes it necessary and compulsory for the teaching of Turkish as a foreign language to become more planned and more professional. The determination of the right language policies and the immediate start of the process of the realizing these policies is no longer a result of a language policy but are a great loss in terms of complementary elements for our country that aims to become an economic world power in the world in 2023.

The main aim of the present study is to examine the studies conducted previously at post-graduate level in the field of teaching Turkish as a foreign language. In the present study, the theses, their distributions according to university, institutions, access status, year of study, type, subject, methods used, sample size, data collection tools and analysis, the years and contents of the studies related to teaching Turkish as a foreign language at HEC National Thesis Center were examined. In this respect, the study was based on the Document Analysis Method, which is one of the Qualitative Data Collection Methods.

In the field of teaching Turkish as a foreign language, it was seen that the majority of the dissertations were completed at Gazi University (%22.14) with 62 dissertations, Istanbul University (%15.71) with 44 dissertations, Dokuz Eylül University (%15.00) with 42 dissertations and Ankara University (%11.43) with 32 dissertations. Other universities seem to have relatively low levels of work done in the relevant area. When the distribution according to the years of the study is examined, it is seen that the least research was realized between 1985-1995 (%7.50) and 1996-2000 (%6.79) years. This can be attributed to the fact that the Turkish Language Teaching Centers have recently been opened and the programs to provide graduate level education at universities are not sufficient. Work towards recent years seems to have increased. It is seen that the most research is done between 2011-2015. It is observed that this increase continues between the years 2016-2017. When the distribution of the graduate studies according to the institutes is examined, it is seen that the most research is carried out in the Institute of Educational Sciences with 142 theses and the least research is done in 7 theses with Turkish studies (%2.50) and 2 theses with science and engineering (%0.71). In the Institute of Social Sciences, 129 (%46.07) studies have been conducted.

Studies conducted at the graduate level seem to focus on the following subjects: language teaching (%13.93), method / model (%7.86), vocabulary teaching (%6.07), encountered problems (%7.50), material preparation skills (%8.93) and textbook reviews (%20.36). The least studied subjects were text adaptation (%0.71) and academic Turkish (%0.36). It can be said that the use of language skills in a more functional way requires more work in the field of academic Turkish and this has become a necessity today. When the studies are examined according to research level, the most descriptive (%78.21) method is used. Relational (%10.36) and interventional (%11.43) studies seem to be less preferred than descriptive method. When the studies done are examined in terms of the data used, it is seen that the qualitative method (%64.29) is the preliminary. Quantitative (%26.43) and mixed (%9.29) methods are less involved in studies. The use of relational methods that both intervene and investigate relationships and linkages will contribute to the field when new findings are made from the findings obtained.

In a large majority of undergraduate studies examined, data on sample size (%54.29) were not available. This can be explained by the multitude of studies based on the method of descriptive document review. When the other researches are examined, it is seen that the most research is made between 11-30 (%16.07) and 31-100 (%15), and the least research is done between 1-10 (%0.71). In studies, document review (%61.07) seems to be used more as data collection tool. There are also studies where document review is used in conjunction with other measurement tools. Observation (%1.07) is the least used data collection tool. The studies using more than three data collection tools were taken into other categories. The most qualitative data analysis methods (%64.29) were used in the data analysis of the thesis. Descriptive analysis (%37.50) is the leading qualitative data analysis. Frequency / percentage values (%13.37) are used more in quantitative data. It is not clearly indicated which data analysis method is used in 42 of the qualitative studies (%15.00). For this reason, these studies have been included in the unspecified / missing category. In quantitative studies, studies using a large number of data analysis techniques were also included in the other category.